

Uppenbarelseboken i Cod. Holm. A 1 och NT 1526 – en förnyad diskussion av källtexterna

Lasse Mårtensson

Under ett och samma år, 1526, skrivs ned respektive trycks två textvittnen med Uppenbarelseboken på svenska, i Cod. Holm. A 1 samt i NT 1526. Man började tidigt fundera över sambandet mellan dessa två versioner. Vissa, exempelvis Lindqvist (1929), hävdade att det fanns ett samband mellan dessa två versioner, och att översättaren/översättarna av Uppenbarelseboken i NT 1526 hade tillgång till A 1:s version och direkt överförde delar av denna version till NT 1526. Andra har förnekat detta scenario, exempelvis Sjögren (1949), vilken menade att äldre bibelöversättningar generellt spelade en mycket liten roll för NT 1526. Vissa hävdade vidare att Jöns Budde har översatt den version av Uppenbarelseboken som återfinns i A 1 (Noreen 1944; Kauko 2015). Om detta vore rätt, skulle det därmed finnas en direkt koppling mellan Jöns Buddes översättningsverksamhet och den som försiggick i samband med NT 1526. I presentationen tar jag upp förhållandet mellan de två versionerna av Uppenbarelseboken till en förnyad diskussion. Fokus ligger på källfrågan, och detta görs bl.a. utifrån ny kollationering av källtexterna, främst Erasmus (1519) och Vulgata, samt en granskning av hur vissa centrala företeelser har översatts i de två versionerna. Utöver ovannämnda forskare är viktiga utgångspunkter Stave (1895), Lindblad (1971) och Wollin (2017).

Referenser

- Kauko, Mikko (2015): Jöns Budde och hans skrifter – yngre fornsvenskt textmaterial och mannen bakom det. Åbo.
- Lindblad, Gustaf (1971): Ett språkligt grundmönster i Nya Testamentet 1526. I: Nysvenska studier 51. S. 5–57.
- Noreen, Erik (1944): Studier i Jöns Buddes ordförråd. I: Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning 6. S. 1–72.
- Sjögren, Gunnar (1945): Om språket i de svenska bibelöversättningarna 1526–1541. Gleerups: Lund.
- Stave, Erik (1895): Om källorna till 1526 års öfversättning av Nya Testamentet. Uppsala.
- Wollin, Lars (2017): A.D. 1526: The Beginning or the End of the Beginning? Humanist Bibles in Sweden. I: Beyond the Piraeus Lion. East Norse Studies from Venice. Red. J. Adams & M. Bampi. S. 237–249.